

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 4 พ.ศ. 2563-2567 และวารสารใหม่ที่ต้องการเข้าสู่ฐานข้อมูล TCI พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2563

[ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 3 \(รับรองผลถึง 31 ธันวาคม 2562\)](#)

Show entries

Search:

No.	Journal Name English	Journal Name Local	ISSN	E-ISSN	TCI Tier	Date for next submission
575	NEU ACADEMIC AND RESEARCH JOURNAL	วารสาร วิชาการและ วิจัย มหาวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	1906-7267	2697-3731	2	ไม่ก่อนวันที่ 1 ม.ค. 2565

NEUARJ NEU ACADEMIC AND RESEARCH JOURNAL

วารสารวิชาการและวิจัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปีที่ 10 ฉบับที่ 2

พฤษภาคม - สิงหาคม 2563

ISSN 1906-7267(Print)

ISSN 2697-3731(Online)

Thai-Journal Citation Index Centre Tier #2

NORTHEASTERN
UNIVERSITY

NEU
KHON KAEN

วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เจ้าของ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.ฉันทวิทย์ สุชาติานนท์ นายกสภามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ศ.ดร.บุญหัน ดอกโฮง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ศ.ดร.ไชยวัฒน์ คำชู จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รศ.ดร.ดำรงค์ วัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. รศ.ดร.สุเทพ บุตรดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

บรรณาธิการอาวุโส

ดร.เอกอนันต์ สมบัติสกุลกิจ อธิการบดีมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บรรณาธิการ

1. ผศ.ดร.กนกกร บุญมี บรรณาธิการ
2. ผศ.ดร.ฐิตารีย์ ศิริมงคล ผู้ช่วยบรรณาธิการ
3. ดร.สัมฤทธิ์ ศิริชนะรัตน์ ผู้ช่วยบรรณาธิการ
4. ดร.รัชดา ภักดิ์ยิ่ง ผู้ช่วยบรรณาธิการ
5. นางสาวสุรีย์ลักษณ์ รักษาเคน เลขานุการกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

1. รศ.ดร.พุทธกาล รัชช จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รศ.ดร.อิสระ สุวรรณบล จาก มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รศ.ดร.ลัญญา เคาณภูมิ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. รศ.ดร.อนุวัติ ฑูณแก้ว จาก มหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์
5. รศ.ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล จาก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. รศ.ดร.กตัญญู แก้วหานาม จาก มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
7. รศ.ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข จาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. รศ.ดร.ศิริข ศรีโกกลางกุล จาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. รศ.ดร.อัชเชลิม สุทธิพงษ์ประชา จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10. รศ.ดร.สุทธนู ศรีไสย์ จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. ผศ.ดร.สุธิณี อัดถากร จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
12. ผศ.ดร.กฤษฏา ณ หนองคาย จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. รศ.ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์
2. รศ.ดร.วันทนี แสงภักดี
3. ดร.พงษ์เมธิ ไชยศรีหา

กองการจัดการ

1. ดร.ศิริพัฒน์ ศรีจันทร์ ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.วัลย์จรรยา วีระกุล กรรมการ
3. ดร.นิรนาท เสนาจันทร์ กรรมการ
4. ดร.พงษ์ศักดิ์ ดรพิกิจ กรรมการ
5. ดร.ปิยะณัฐ ฤณพุดตม กรรมการ
6. ดร.ชูพงษ์ พันธุ์แดง กรรมการ
7. ดร.นงนุช ไชยผาสุก กรรมการ
8. ดร.รุ่งนภา กิตติลาภ กรรมการ
9. นางสาววิไลวรรณ พานสนั่น กรรมการและเลขานุการ
10. นายไพโรจน์ บริบูรณ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
11. นางสาวสุกฤตา วงศ์คำคำ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
12. นายสิปปกร พงศ์เดโชธนบดี กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ฝ่ายการเงิน

1. ดร.ปิยธิดา ศรีพล
2. นางสาวสิริรัตน์ภา ชีระวิชานนท์

กองพิสูจน์อักษร

1. อาจารย์อรรณพ บริวัตร ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ลักขณา อินทร์ปิง กรรมการ
3. อาจารย์อวัช ทะเพชร กรรมการ
4. อาจารย์ประกายรัตน์ ใจเที่ยง กรรมการ
5. อาจารย์ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ กรรมการ
6. อาจารย์พรปาสิณ ไชยโสภา กรรมการ
7. อาจารย์ณัฐพร ผ่องอรุณ กรรมการ
8. ดร.ธีรดา บัณฑวรรณ กรรมการ
9. นางนุภา เกตุแก้ว กรรมการและเลขานุการ

กองจัดการพัฒนาวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1. อาจารย์พรสวรรค์ ชัยมีแรง ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ปณิศา ลับเหลี่ยม กรรมการ
3. อาจารย์สมมาศ สมใจนึก กรรมการ
4. นายธีรพงศ์ น้อยคุณ กรรมการ
5. อาจารย์หทัยวรรณ ชัยญพาดิษฐ์ กรรมการและเลขานุการ

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2563 นี้ ซึ่ง ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI จัดคุณภาพให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 กองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นคัดสรรผลงานทางวิชาการที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพ ในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ผู้อ่าน ทั้งในรูปแบบของบทความวิจัยและบทความทางวิชาการ ในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ศึกษาศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สำหรับวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับนี้ นำเสนอผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขา รวม 14 เรื่อง ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 11 เรื่อง และบทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง การนำเสนอบทความจากผลงานวิจัยและบทความวิชาการที่มีคุณภาพ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะนั้น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร จึงต้องผ่านกระบวนการทั้งในส่วนของการพิจารณาการกลั่นกรองบทความของวารสาร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่ทางกองบรรณาธิการได้กำหนดเป็นกรอบที่จะรับบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ โดยกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่นำเสนอในวารสารนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาองค์กรหรือท้องถิ่น หรือการวิจัยต่อยอด ดังนั้นจึงขอเชิญชวนนักวิชาการ นักวิจัย จากทุกสถาบันทั้งภายในและต่างประเทศเสนอผลงานทางวิชาการของท่าน ทั้งที่เป็นบทความวิจัยหรือบทความวิชาการในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อเผยแพร่เป็นคุณค่าแก่สังคมต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี

บรรณาธิการ

สารบัญ (ต่อ)

* <u>แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงอายุ.....</u>	68	*
<u>ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์</u>		
<u>Guidelines for Conveying Local Wisdom of the Elderly Society: A Case Study of Sangsuk School-The Elderly, Ban Tio Sub-District, Lom Sak District, Phetchabun Province</u>		
<u>ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว</u>		
<u>Nattawat Seangphukeaw</u>		
 การศึกษาแนวทางการพัฒนางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	80	
 A Study of Guidelines for the Development of School Botanical Gardens in Prachuapkhirikhan Province		
อาศิรา ราชเวียง สมใจ ศรีเนตร ธนินชา ชัยชัชวาลประทีป และทัศนีย์ สิงห์เจริญ		
Akira Rachweang Somjai Srinate Thanicha Chaichatchawanpratip and Tasani Singjaroen		
 กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	95	
 Strategies for Developing Administrative Management In Provincial Education office		
พิสมัย ราชชมภู ไขยา ภาวะบุตร และสุรัตน์ ดวงชาทม		
Pissamai Ratchomphoo Chaiya Pawabutra and Surat Duangchatom		
 รูปแบบการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้.....	110	
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11		
Model for Teachers Development in Using Information Communication Technology Applying for Learning Activities in Primary Schools Under The Regional of Education Office No.11		
อินทิรา ชูศรีทอง ไขยา ภาวะบุตร และ วัฒนา สุวรรณไตรย์		
Inthira Choositong Chaiya Pawabutra and Watana Suwannatrai		

แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงอายุ
ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

Guidelines for Conveying Local Wisdom of the Elderly Society:

A Case Study of Sangsuk School – The Elderly, Ban Tio Sub-District, Lom Sak
District, Phetchabun Province

ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว

Nattawat Seangphukeaw

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะวิทยาการจัดการ

อีเมล : Nattawat@cas.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 22 พฤษภาคม 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 21 สิงหาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 26 สิงหาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข – ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาและนำเสนอข้อมูลการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข – ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข – ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 120 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการวิจัย พบว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 90.0) อายุ 61 – 65 ปี (ค่าเฉลี่ย 60.8) ระดับการศึกษาประถมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 73.3) กระบวนการของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันสังคม ด้านกระบวนการถ่ายทอด ระดับอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยรวมและด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกระบวนการถ่ายทอด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยรวม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันทางสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านกระบวนการถ่ายทอดมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น, สังคมผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The objectives of this study were to:1) study the process of transferring local wisdom of the elderly: A case study of UdomSuxsa School-Elderly in TambolBan Tio, LomSak District, Phetchabun Province,2) study and present the local wisdom information of the elderly: A case study of UdomSuxsa School-Elderly in TambolBan Tio, LomSak District, Phetchabun Province.Data were collected by using questionnaire from the Elderly in Tambol LomSak, Phetchabun Province with the total number of 120 people. The statistics used to analyze data comprised percentage, average and standard deviation.

The results of the research were found that most of the respondents were female (average: 90.0) with the age between 61 - 65 years (average: 60.8), level of education was primary education (average 73.3).The process of transferring local wisdom was at a moderate level arranging from the most to least average as follows: environmental aspect, personal aspect, social aspect, institutional aspect and the process of transferring respectively. Different ages, in overall, had different opinion on local wisdom transfer in environmental aspect, personal aspect, social aspect, institutional aspect and environmental aspects, while there was not different opinion in transmission process with statistical significance at 0.05 level. Different education level, in overall, had different opinion on the transfer of local wisdom in environmental aspect, personal aspect, social aspect, institutional aspect and environmental aspects, while there was not different opinion in transmission process with statistical significance at 0.05 level.

Keywords: Local Wisdom, the Elderly Society

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลาง สถานการณ์โลก ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะ มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ ชัดเจนขึ้น ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลัก ใน

การขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลาง การแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิคุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงาน ส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้ขาดแคลนแรงงาน จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงตั้งแต่ปี 2558 และโครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ภายในสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นทั้งต้นทุนในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ในขณะที่การบริหารจัดการภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัปชันเป็นวงกว้าง จึงส่งผลให้การผลักดัน ขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่ บางภาคส่วนของสังคมจึงยังถูกทิ้งอยู่ข้างหลัง

ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็มีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมในด้านต่างๆ โครงสร้างประชากรไทยได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นตามลำดับและจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงมาตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาวะที่ ผลผลิตภาพแรงงานไทยยังต่ำเนื่องจากปัญหาคุณภาพแรงงาน ความล่าช้าในการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหา การบริหารจัดการจึงเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วย และเมื่อประกอบกับคุณภาพคนที่ยังต่ำในทุกช่วงวัยที่จะส่งผลกระทบต่อเนื่องกันก็จะเป็นอุปสรรคสำหรับการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ขณะที่ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น รวมทั้งการเลือนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัลโดยที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต วิกฤติปัญหาภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นซับซ้อนเกินกว่าที่ชาวบ้านจะเข้าใจ แต่จากสภาพความจริงที่เห็นด้วยตา คิดง่าย ๆ จาก “สิ่งที่มนุษย์จำเป็นต้องดำรงชีวิตสภาพปัญหาที่มากกระทบ ธุรกิจขนาดใหญ่ถึงผูกขาดเข้ามาในชุมชน ตั้งแต่ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร และการตลาด รวมทั้งผลิตภัณฑ์สินค้าแบบบริโภคนิยมที่ไม่มีคุณค่าต่อการผลิต พื้นที่การเกษตร หรือ “ที่ดิน” หนึ่งใน “ปัจจัยการผลิต” มีน้อย หรือชาวบ้านไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรที่ทำการเกษตร ทำให้คนรุ่นใหม่ภาคการเกษตรหนีไปทำงานที่อื่น ในภาคอุตสาหกรรมและการบริการ โดยเฉพาะคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาว ปล่อยทั้งคนแก่คนสูงอายุอยู่ที่บ้าน ยาพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน ศิลปพื้นบ้าน จมอยู่กับกฎหมายลิขสิทธิ์ ระบบมาตรฐานต่าง ๆ พัฒนาไม่ทันต่อความทันสมัยของโลกไฮเทคแห่งการทำลายล้าง แม้ว่าการกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะ มีการขึ้นทะเบียนการแจ้งข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น การจดสิทธิบัตร หรือปัญหาการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ หรือ กรณีผู้คิดค้นองค์ความรู้ไม่ได้หวงสงวนสิทธิ์เมื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ถูกแพร่หลาย

ทำอย่างไรจะให้เศรษฐกิจชาวบ้านอยู่รอดคือเป้าหมาย “ชุมชนต้องอยู่รอด” “ต้องอยู่ได้” การกลับไปดูแลให้ความใส่ใจใน “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ในองค์ความรู้ที่มีอยู่มากมายในวิถีชีวิตของคนบ้านนอกจะเป็นมิติใหม่ “ทางเลือกใหม่” ของการพัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข – ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาและนำเสนอข้อมูลการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข – ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานของการศึกษา

1. กระบวนการของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข – ผู้สูงอายุตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

โรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัยบ้านดัว ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ โดยเลือกใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ โรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่เป็นสมาชิกของโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัยบ้านดัว ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Samplings) ซึ่งได้จากการคำนวณของ Taro Yamane (สิน พันธุ์พินิจ, 2547)
3. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุ โรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 120 คน
4. สถานที่ศึกษาที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ กลุ่มผู้สูงอายุ โรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

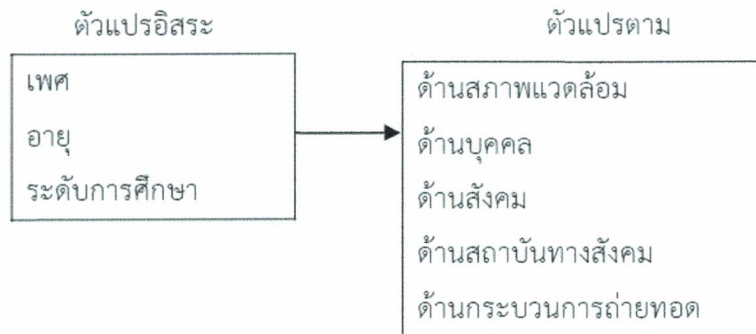
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้สูงอายุ และครอบครัว ได้รู้จักภูมิปัญญาของท้องถิ่นและสามารถอนุรักษ์ให้คงอยู่

2. ผู้สูงอายุ และครอบครัว ได้มีส่วนร่วมและกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3. สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นและนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ได้

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยเลือกใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นคำถามแบบให้ผู้ตอบกรอกเองและตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 5 ด้านประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันสังคม และด้านกระบวนการถ่ายทอด รวมทั้งสิ้น 27 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 1-5 แทนความคิดเห็นที่มีต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยแปลความหมายด้วยวิธีการใช้ค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผล 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 103) ค่าเฉลี่ย ความหมาย

1.00 – 1.49 ระดับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50 – 2.49 ระดับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอยู่ในระดับน้อย

2.50 – 3.49 ระดับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

3.50 – 4.49 ระดับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอยู่ในระดับมาก

4.50 – 5.00 ระดับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open – End) แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ และการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่เคยจัดขึ้นในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ คำถามแบบตรวจสอบรายการด้วยค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามและนำไปให้คณะกรรมการการตรวจแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจไปหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ 3-5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามวัตถุประสงค์เนื้อหา

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการสอบถามจากคณะกรรมการ มาทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 120 ชุด จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาทดสอบความเชื่อมั่น โดยคิดคำนวณด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดจำนวน 120 ตัวอย่าง และตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน

1. เก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มผู้สูงอายุ โรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 120 ชุด

2. นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้รับแบบสอบถามคืนครบ 120 ฉบับ คิดเป็น 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยละเอียดดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency)ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ

1.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปร ตามในสมมติฐานต่างๆโดยใช้ในการวิเคราะห์ Independent Sample t-test, F-test กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95 %

2.1 เปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานกับประเมินความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยใช้สถิติและหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างของค่า t-test และ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) โดยกำหนดค่า p-value ที่ 0.05

2.2 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยการอ่านพิจารณาข้อเสนอแนะพร้อมทั้งจับกลุ่มข้อมูลเข้าด้วยกัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าโดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการพรรณนาลักษณะประชากรที่ศึกษาและทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นคำถามแบบให้ผู้ตอบกรอกเองและตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อแนวทางการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ ใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อม 2) ด้านบุคคล 3) ด้านสังคม 4) ด้านสถาบันทางสังคม และ 5) ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมที่ส่งผลต่อการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย

ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างอายุ และระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1 ระดับ 0.05 ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี S - Method ของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 เป็นเพศชาย 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ด้านอายุ พบว่า ส่วนมากอายุ 61 – 65 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 อันดับรองลงมาอายุ 66 – 70 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 สูงกว่า 70 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 อายุ 60 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ ด้านการศึกษาพบว่า ส่วนมากมีการศึกษาประถมศึกษาจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 อันดับรองลงมา ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ปริญญาตรีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

2. ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.48$) ด้านบุคคล ($\bar{X} = 3.46$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.35$) ด้านสถาบันทางสังคม ($\bar{X} = 2.93$) ด้านกระบวนการการถ่ายทอด ($\bar{X} = 2.93$) มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 3.23$)

3. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

4. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างอายุ และระดับการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ การศึกษา อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 อายุ 61 – 65 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 ระดับการศึกษาประถมศึกษาจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3

2. ประชาชนมีการนำแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันทางสังคม ด้านกระบวนการการถ่ายทอด อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} 3.48$, S.D.=0.87) ด้านบุคคล ($\bar{X} 3.46$, S.D.=0.67) ด้านสังคม ($\bar{X} 3.35$,

S.D.=0.93) ด้านสถาบันทางสังคม ($\bar{X}$ 2.93, S.D.=1.08) ด้านกระบวนการการถ่ายทอด ($\bar{X}$ 2.93, S.D.=1.02)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันสังคม ด้านกระบวนการถ่ายทอดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน

4. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเพศชายและหญิงเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

5. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระหว่างอายุ และระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนในรายด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันสังคม และด้านกระบวนการถ่ายทอด ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนในรายด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันสังคม และด้านกระบวนการถ่ายทอด ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 5 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านสถาบันทางสังคม ด้านกระบวนการถ่ายทอด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก สภาพแวดล้อมของชุมชนการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก เศรษฐกิจชุมชนการสนับสนุนการเงินของภาครัฐ ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ พระประจักษ์ จกกรมโม (อ้างถึงใน อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2549) ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการสั่งสมเรียนรู้มาเป็นระยะเวลานาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาๆ แต่จะเป็นสหวิทยาการที่ผสมกลมกลืนและเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ อาชีพ ความเป็นอยู่ การศึกษา การปกครอง และวัฒนธรรม

ด้านบุคคล พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การพัฒนาตนเองในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับ ทศนคติ ความเชื่อในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ความรู้ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัฒนา สุขประเสริฐ (2558) ได้กล่าวว่า ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้นำในชุมชน คือบุคคลที่สมาชิกในชุมชน ให้การยอมรับว่าเป็นผู้ที่วางตัวและประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสม สมควรที่จะได้เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตาม รวมถึงเป็นผู้ที่คู่ควรในการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งให้กับผู้อื่น บุคคลเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดีในการเชื่อมต่อเรื่องราวหรือบอกเล่าถึงอดีตและวิถีการดำเนินชีวิตและองค์ความรู้ของสมาชิกและชุมชน โดยใช้เทคนิคการบอกเล่าเรื่องราวและถ่ายทอดประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ จัดระบบและพัฒนาให้เกิดเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อไป

ด้านสังคม พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 4 ลำดับแรก การพัฒนาเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันในชุมชนการมีส่วนร่วมในขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน การอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน มีสถานะทางสังคมเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก การดูแลรับผิดชอบต่อชุมชนเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ทางสังคมในชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชน การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน การยอมรับในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยศพร บรรเทิงสุข (2556) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวาสันติ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่ายังมีปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการผลิต เครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิม ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลให้เกิดปัญหามากมาย ดังนั้นการที่จะคงรักษาภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมของชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวาสันติ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับชุมชน ต่อวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิม

ด้านสถาบันทางสังคม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การบริหารจัดการของภาครัฐในชุมชนเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสนับสนุนส่งเสริมของภาครัฐเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน การออกนโยบาย กฎหมายสิทธิบัตรเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายพิน สันติศิลป์ (2554) การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญางานหัตถกรรมสาขาศิลปประดิษฐ์ของจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้อง เน้นความซื่อสัตย์ ไม่โลภ สุจริต ใช้เครื่องมือเครื่องมือที่คิดค้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาวัตถุดิบภายในชุมชน

โดยคำนึงถึงคุณภาพและการนำไปใช้อย่างคุ้มค่า เน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่นในประเทศและต่างประเทศตามลำดับ ส่งผลให้การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นคงอยู่สืบต่อไป

ด้านกระบวนการถ่ายทอด พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก การบอกเล่าการสาธิต อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้การเรียนรู้จากสื่อ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก การแสดงพื้นบ้านการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธงชัย พานู (2552) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ธุรกิจสื่อดนตรีหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พบว่า ความรู้หรือภูมิปัญญาที่มีต่อการจัดการความรู้ ได้แก่ ความรู้ฝังลึกในตัวบุคคล (Individual Knowledge) ได้รับการถ่ายทอดปลูกฝัง ฝึกฝนให้มีความรู้ และทักษะติดตัวมาตั้งแต่ยังเล็ก เมื่อมารวมกลุ่มกันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเป็นความรู้ขององค์กร (Organizational Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่มีโครงสร้างเกิดมาจากความคิด (Thinking) ประสบการณ์ (Experience) ทักษะ (Skill) และการปลูกฝังถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ร่วมกับการเรียนรู้จาก การศึกษาอบรม การสังเกต สาธิตและการปฏิบัติจริงจนกลายเป็นความรู้และทักษะเป็น เอกลักษณ์โดดเด่นของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม และร่วมกันกำหนดนโยบายกิจกรรมที่จะจัดขึ้น ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดัวโดยเน้นให้ประชาชน และกลุ่มเยาวชนที่มีความสนใจได้มีสิทธิในการเข้าร่วมประชุม ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อร่วมกันสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและลูกหลาน ในการร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชน ควรจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้น โดยการประยุกต์ให้เข้ากับกิจกรรมต่างๆ ในเทศกาล เพื่อเน้นความสำคัญและการเปิดโอกาสให้ทุกคนโดยเฉพาะเยาวชนให้มีส่วนร่วมกับชุมชนถือเป็นโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการผลักดัน ส่งเสริม และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

3. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือโปสเตอร์โดยใช้กระบวนการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มประชาชน

4. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องคอยให้การสนับสนุน ส่งเสริม จัดสรรงบประมาณในการหาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดจ้างวิทยากร หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรงเพื่อใช้สอนในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือเวลาเย็นหลังเลิกเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย หรือประเด็นใดควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการสืบสานต่อไป

2. จัดการศึกษาวิจัยในเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเรื่องการถ่ายทอดภูมิปัญญาโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนสร้างสุข-ผู้สูงวัย เพื่อที่จะได้ข้อมูลไปสร้างแผนในการพัฒนา ท้องถิ่นด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

เอกสารอ้างอิง

ธงชัย พาบ. (2552). *การจัดการความรู้ธุรกิจสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

เยาวเรศ แดงจวง. (2558). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์*. ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร (Phetchabun Rajabhat Journal), 16(2), 85-93.

ยศพร บันเทิงสุข (2556). *การวิจัยแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นที่ชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร).

รุ่ง แก้วแดง (2542) *แบ่งภูมิปัญญาไทยออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ภูมิปัญญาชาติหรือ ภูมิปัญญาไทย กับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน*

นธกรธร กันทยอด. (2557). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามแนวทางการจัดการโรงเรียน ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต (การพัฒนาชุมชน). สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัฒนา สุขประเสริฐ. (2558). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาส่งเสริมและ นิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2549) *ภูมิปัญญาท้องถิ่น.คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*

ศิริลักษณ์ รื่นวงศ์. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลหัวง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิตรัฐ ประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. สำนักวิชาศิลปศาสตร์:มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

สมาลี สังข์ศรี.(2550). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้*.วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 2(3), 99-100

สมาลี สังข์ศรีและคณะ*โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านการนำความรู้และ ประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาทำประโยชน์ต่อสังคม (อัตสำเนา)*

สมาลี สังข์ศรี (2550). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ในวารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (3 มิถุนายน – พฤศจิกายน 2550) หน้า 99-100*

สายพิน สักคิดศิลป์ (2554) *การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญางานหัตถกรรมสาขาศิลปะประดิษฐ์ของจังหวัดเชียงใหม่”*สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

เอกวิทย์ ณ ถลาง และคณะ (2539) *ภูมิปัญญาและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย โครงการกิตติเมธี นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*